

PRIPOROČILA ZA SNOVALCE POLITIKE

IMPRESUM:

Avtorji: Leopold Füreder, Thomas Waldner, Aurelia Ullrich-Schneider, Kathrin Renner, Thomas Streifeneder, Anne Katrin Heinrichs, Michaela Künzl, Guido Plassmann, Katrin Sedy, Chris Walzer.

Ta priporočila za snovalce politike so bila izdelana v okviru projekta ECONNECT, ki ga financira Evropska unija v okviru programa Evropsko teritorialno sodelovanje Alpski prostor, sofinancira pa ga Evropski sklad za regionalni razvoj.

Copyright © 2011. STUDIA Universitätsverlag, Herzog-Siegmund-Ufer 15, A-6020 Innsbruck, Austria. Cover design: Thomas Waldner.

Izdajatelj: STUDIA Universitätsbuchhandlung und –verlag.

Tiskano v Avstriji 2011

ISBN 9783-902652-46-1

Delo je avtorsko zaščiteno. Vse pravice pridržane, tako glede celote kot posameznih delov objavljenega materiala.

Naslovnica z dovoljenjem Martina Weinländerja.

Zakaj priporočila za snovalce politike?

Projekt ECONNECT sloni na holističnem pristopu za razvoj ekoloških omrežij in prav v ta namen so bila oblikovana priporočila za snovalce politike. Projekt ECONNECT financira Evropska unija v okviru programa Evropsko teritorialno sodelovanje Alpski prostor, sofinancira pa ga Evropski sklad za regionalni razvoj. Cilj projekta ECONNECT je povečanje ekološke povezanosti (povezanosti življenjskih prostorov) na območju Alp. ECONNECT je razvil nove metode za analiziranje povezanosti, njenega modeliranja in kartiranja, poskrbel je za implementacijo ukrepov na terenu in analizo pravnih vidikov.¹

¹*Krajinska povezanost: meri stopnjo, do katere krajina pospešuje ali zavira dogajanje v naravnem okolju. (Taylor et al.: Connectivity is a vital element of landscape structure, 1993)*

Funkcionalna povezanost: meri, kako dobro so med seboj povezani habitati in je odvisna tako od stopnje fizične ločenosti habitatov, kot tudi od možnosti neoviranega gibanja živalskih in rastlinskih vrst med njimi ter njihove razpršenosti po teh okoljih. (Iniciativa za ekološki kontinuum, Glossary –resource; 2008)

Priporočila za snovalce politike so del strategije za komunikacijo in izmenjavo izkušenj, ki ima za cilj posredovanje informacij o projektu, o njegovih ciljnih in rezultatih osebam, ki imajo pomembno vlogo pri oblikovanju in odločanju v politiki na vseh ravneh, lokalnih, regionalnih kot tudi transnacionalnih. Uporabljajo jih lahko vladne in EU agencije. Namen upoštevanja priporočil pa je stimulacija nadaljnega razvoja koncepta ekološke povezanosti, kar se bo pokazalo v večji učinkovitosti programov za ohranjanje alpske biotske raznovrstnosti, tako v kultiviranih in divjih krajinah alpskega prostora, kot tudi v s tem konceptom povezanih ekosistemskih storitev.

Za več informacij o projektu ECONNECT obiščite spletno stran:
<http://www.econnectproject.eu/cms/>

Projekt ECONNECT

Cilj projekta ECONNECT je boljše razumevanje koncepta ekološke povezanosti in širitev povezanosti po vsej alpski regiji. Projekt temelji na holističnem pristopu za razvoj multinivojskih ekoloških mrež, ki povezujejo zavarovana področja, upravne in znanstvene ustanove ter številne deležnike zunaj lastnih meja. Celotno financiranje projekta, ki se je razvil pod okriljem programa EU za območje Alp, znaša 3.198.240 EUR, prispevek Evropskega regionalnega sklada za razvoj pa je znašal 2.285.120 EUR. Obdobje izvajanja projekta je trajalo od septembra 2008 do novembra 2011.

V projektu je sodelovalo šestnajst partnerskih organizacij iz šestih alpskih držav:

- Avstrija: Univerza za veterinarsko medicino, Dunaj – Raziskovalni inštitut za ekologijo (vodilni partner); Nacionalni park visoke Ture; Zvezna agencija za okolje, Avstrija; Nacionalni park Gesäuse; Univerza Innsbruck - Inštitut za ekologijo
- Nemčija: Nacionalni park Berchtesgaden.
- Francija: CEMAGREF; Svet departmaja Isère.
- Italija: Naravni park Primorske Alpe; Avtonomna dežela Dolina Aosta; Evropska akademija v Bolzanu; Ministrstvo za okolje; WWF Italija.
- Lichtenstein: Mednarodna komisija za varstvo Alp CIPRA.
- Švica: Švicarski nacionalni park.
- Mednarodno: Koordinacijska ekipa Alparca - Pisarna za zavarovana območja Task Force pri Stalnem sekretariatu Alpske konvencije.
- Opazovalci: Zvezna agencija za ohranjanje naravne dediščine (BfN) (DE), Mednarodno znanstveni odbor za raziskovanje Alp (ISCAR) (CH); Krajinski park Logarska Dolina (SI) in Biosferni park Val Müstair (CH).

Alpska biotska raznovrstnost potrebuje ekološko povezanost

Alpski lok je znan po svoji izjemno bogati biotski raznovrstnosti (Millennium Ecosystem Assessment – Mountain systems – dokument 293), a je obenem tudi eno najbolj gosto naseljenih območij v Evropi. Razvoj gospodarstva, infrastrukture, turizma, kmetijstva in urbanistični posegi v regijo povečujejo pritisk na naravno okolje kar sčasoma pripelje do uničenja in fragmentacije naravnega prostora (habitata).

Fragmentacija, ne samo, da zmanjšuje obseg naravnih prostorov, ampak povzroča tudi delitev pokrajin na posamične izolirane ekološke otoke, kar ovira razvoj in delovanje osnovnih ekoloških procesov. Obstoj in delovanje ekosistemov, vključno z ohranjanjem biotske raznovrstnosti in zagotavljanjem pomembnih ekosistemskih storitev, sta v veliki meri odvisna od obstoja ekološkega kontinuuma. Pokrajina z ohranjenim ekološkim kontinuumom bo polna raznolikih in medsebojno povezanih naravnih habitatov, ki bodo nudili prebivališče mnogim živalskim in rastlinskim vrstam.

Zmanjševanje razdrobljenosti habitatov na območju alpskega loka je ključnega pomena za učinkovito ohranjanje biotske raznovrstnosti. Poteka v skladu s predpisi mednarodnih in regionalnih konvencij in sporazumov kot so: Alpska konvencija, Konvencija o biološki raznovrstnosti in Direktiva EU o habitatih, katerih osrednji steber predstavlja mreža NATURA 2000. Poleg tega pa je usklajeno tudi s cilji nove Strategije EU za biotsko raznovrstnost do leta 2020.

Vizija ECONNECT

ECONNECT ima za cilj trajno vzpostavitev ekološkega kontinuuma, sestavljenega iz medsebojno povezanih pokrajin alpskega loka, v katerem se bo biotska raznovrstnost ohranjala za bodoče generacije in bo elastičnost ekoloških procesov višja.

Uresničitev vizije predvideva:

i) velike površine naravnih, še nedotaknjenih pokrajin in naseljenih območij, ki so med seboj povezana, ter vsebujejo bolj bogato biotsko raznovrstnost kot fragmentirane pokrajine, kar uničenemu ekološkemu sistemu omogoča regeneracijo in ponovni razvoj. Posledično lahko uničenje ekološkega procesa povzroči, da manjši in manj raznovrstni ekosistemi nenadoma postanejo manj zaželeni, njihova sposobnost ustvarjanja skupne ekonomske vrednosti pa lahko upade.

ii) delujoče ekološke procese, ki so podlaga za zagotavljanje ustreznih ekosistemskih storitev.

To pomeni, da:

ii) se aktivno in prilagodljivo vodstvo ter upravljavci širitve ekoloških procesov ne smejo posvečati samo enemu elementu ekološke mreže (koridorji, ključne cone), ampak celotnemu področju (matrica) ter vsem sektorjem v družbi in tako tudi ne ekskluzivnim in več funkcionalnim prostorom alpskih lokalnih skupnosti omogočijo stabilno gospodarsko in rekreativno dejavnost.

iv) so snovalci politike, kljub močni ter globalni antropogeni spremembi in upoštevanju načela previdnosti², prisiljeni začeti s procesom širšega odločanja in spreminjanja politike na področjih, ki bi na pravni/ institucionalni ravni vzdrževali zelene ekosisteme, degradirane pa popolnoma prenovili in izboljšali njihovo konfiguracijo.

¹ **Skupna ekonomska vrednost (Total Economic Value - TEV)** se pojavlja v okoljskih gospodarstvih kot kopičenje glavnih funkcijskih vrednosti, ustvarjenih v obstoječem ekosistemu. Sestavljena je iz uporabne in neuporabne vrednosti.

Direktna uporabna vrednost: je pridobljena iz naravnih proizvodov, ki jih lahko iz narave odnesemo (npr. les, ribe, voda). Indirektna uporabna vrednost: je pridobljena iz naravnih proizvodov, ki jih iz narave ne moremo odnesti (npr. sončni zahod, slap).

Opcijska vrednost: se nanaša na bodočo sposobnost izkoriščanja okolja. Ta se kaže v pripravljenosti za ohranjanje potencialnih virov za bodoče izkoriščanje. Neuporabna vrednost: se nanaša na vire, ki ne bodo nikoli izkoriščeni in jo imenujemo tudi eksistenčna ali zapuščinska vrednost.

² Uporaba **načela previdnosti** je postala zakonska zahteva v pravo Evropske unije. Glej: Recuerda, Miguel A. (2006). "Risk and Reason in the European Union Law". European Food and Feed Law Review 5.

Povzetek

Posledice politike se kažejo v/na:

Naziv	Problem / vprašanje	Ukrep
A) Vrednotenje ekološke povezanosti	Ekološka povezanost ni preveč cenjena s strani družbe, kljub svoji nepogrešljivi vlogi pri ohranjanju biotske raznovrstnosti in zagotavljanju ekosistemskih storitev.	Ekološko povezanost moramo ovrednotiti kot nepogrešljiv element pri ohranjanju biotske raznovrstnosti, zagotavljanju ekosistemskih storitev ter razvoju družbe in gospodarstva nasploh.
B) Obsežnejši in nadgrajen pravni okvir kot opora ekološkemu povezovanju v alpski regiji	Pomanjkljiv in neučinkovit pravni okvir, ki bi moral skrbeti za razvoj vsealpske ekološke mreže in za izvajanje ukrepov na ravni lokalne ekološke povezanosti.	Izdelati je potrebno pravni okvir, ki bo podpiral izvajanje ukrepov na različnih ravneh ekološkega povezovanja, ga dopolniti in izboljšati.
C) Prostorsko načrtovanje je ključni sektor pri ekološkem povezovanju	Prostorsko načrtovanje in njegova implementacija sta vodena ločeno, po posameznih sektorjih. Ekološka povezanost pa terja celovit (holističen) in integriran pristop.	Ekološko povezanost je treba vključiti v prostorsko načrtovanje kot instrument na vseh nivojih (od lokalnih do mednarodnih) in tako uporabljati multidisciplinarni pristop.
D) Lokalne oblasti zavarovanih območij – ključni akterji	Upravljalci zavarovanih območij trenutno nimajo ne pooblastil ne pristojnosti, niti za razvoj in podporo procesa, ki bi zagotovil prostorsko in dejansko integracijo zavarovanih območij v okolje, niti za implementacijo regionalnega ekološkega omrežja, potrebnega za ohranjanje biotske raznovrstnosti v širšem pomenu.	Lokalne oblasti bi upravljalce zavarovanih območij morale bolj podpreti in jim dodeliti večjo vlogo pri razvoju in uvajanju lokalne in regionalnega ekološkega omrežja tako znotraj kot zunaj zavarovanega območja.
E) Skupen sistem upravljanja z geopodatki	Trenutno zapravimo vse preveč časa in sredstev za ponovno pridobivanje in obdelavo podatkov iz več raznovrstnih virov. Dostop do podatkov je večkrat zelo otežen.	Podatki in analize morajo biti javno dostopni in vodeni preko enotne, centralno upravljane baze podatkov.

Opomba: priporočila nimajo prioritete.

A) Vrednotenje ekološke povezanosti

Družba sicer razume in odobrava pomembnost zaščitenih območij (npr. kulturne dediščine, rekreacija) in v glavnem sprejema pomembnost biotske raznolikosti in z njo povezanih ekosistemskih storitev, stopnja razumevanja dinamičnih potreb v našem okolju pa je mnogo manjša. Potrebno se je vse bolj zavedati omejitev statičnih zavarovanih območij, ki nas ovirajo pri zaščiti vsealpskega okolja v času hitrih političnih sprememb.

Biotska raznolikost in ekosistemske storitve zagotavljajo pomembne družbene in gospodarske vrednote. Ekosistemske storitve so predvsem generator gospodarstva, čeprav se večina ljudi tega ne zaveda. Prav tako ima ekološka povezanost nepogrešljiv družbeni in gospodarski pomen, saj igra glavno vlogo v delovanju ekosistema. Kadar se povezanost med habitatami prekine, začnejo posamični habitat postopno nazadovati, zmanjša pa se tudi njihova biotska raznovrstnost. Iz tega sledi, da je ekološka povezanost odločilen dejavnik preživetja, omogoča migracije in potencialno prilagajanje vseh živalskih in rastlinskih vrst v obstoječem habitatu, in ki bo s širitvijo postal tudi odločilen dejavnik pri trajnem ohranjanju ekosistemskih storitev.

Priporočilo: Ovrednotite pomen, ki ga ima ekološka povezanost za življenje in gospodarstvo na območju Alp

Razvoj ekološke mreže za celotno območje Alp bi pomenil rešitev problema povečane fragmentacije alpskega prostora, predvsem kot strategija prilagoditve klimatskim spremembam. Analize izdelane v pilotskih regijah pod okriljem projekta ECONNECT so pokazale na močno fragmentacijo, ki je trenutno prisotna v alpskih dolinah in v področju srednje nadmorske višine (glej: analiza JECAMI). Tam, kjer je pritisk na biotsko raznovrstnost najintenzivnejši, je moč opaziti visoko stopnjo fragmentacije habitatov, predvsem v predelu dolin pa vse do nadmorske višine okoli 1500 m, tj. v predelih z največ trenji glede načinov izkoriščanja zemljišč. Trajne rešitve tega problema zahtevajo sodelovanje in dogovarjanje vseh vpletenih deležnikov, ki imajo moč odločanja.

Ocenjevanje in komuniciranje glede resnične vrednosti in prednosti, ki nam jo prinaša biotska raznovrstnost, je zapleteno. Primer poskusa ekonomske ocene je iniciativa TEEB ('The Economics of Ecosystem and Biodiversity').¹ Ta iniciativa je dosegla znaten napredek v prepoznavnosti in merjenju ekonomske vrednosti ekosistemov in biotske raznovrstnosti, ki upošteva tudi znaten vpliv dejavnikov, ki nastanejo ob razpadu ekosistemov in prenehanju zagotavljanja ekosistemskih storitev. S TEEB pristopom je mogoče izmeriti, opazovati in poročati o naravnem kapitalu (kot se to običajno počne z ekonomskim in človeškim kapitalom). TEEB pristop ni zajel samo t.i. 'dobičkonosnih' prednosti ekosistemov, ampak tudi boljše razumevanje 'regulativnih' in 'kulturnih' koristi, ki jih je mnogo težje izmeriti.

¹ **Ekonomija ekosistemov in biotske raznovrstnosti - TEEB** je pomembna študija mednarodne iniciative, ki želi opozoriti na globalne koristi biotske raznovrstnosti, osvetliti problem rasti stroškov ob izgubi biotske raznovrstnosti in degradaciji ekosistema ter pridobiti skupno mnenje vseh področij, znanosti, ekonomije in politike, ter tako omogočiti dejanski premik naprej.

(<http://www.teebweb.org/>)

B) Obsežnejši in nadgrajeni pravni okvir kot opora ekološkemu povezovanju v območju Alp

Pravni okvir, ki bo podpiral izvajanje ukrepov ekološkega povezovanja na različnih ravneh, je prvi pogoj za razvoj ekološkega kontinuuma na območju alpskega loka. Obstoječi pravni okviri so pomanjkljivi in, kar je najbolj pomembno, ne pokrivajo izvajanja ukrepov transnacionalne ekološke povezanosti. Za večjo uspešnost je pomembno prepoznati pravne možnosti in ovire za izvedbo vsakega projekta. Dodatno težavo predstavljajo pravne institucije, ki pomanjkljivo ali neprimerno upravljajo zasebna zemljišča, kjer je nujno potrebno zmanjšati učinke procesa drobitve (fragmentacije). Še več: ker ni enotnega pravnega okvira, so problemi povezovanja premalo upoštevani v procesih načrtovanja izkoriščanja zemljišč.

Priporočilo: *Oblikujte pravni okvir za ugotavljanje dejanskega izvajanja ukrepov ekološkega povezovanja na različnih ravneh*

Problem povezovanja je, da je sestavljen iz vrste raznolikih deležnikov ter zelo različnih meril. V okviru projekta ECONNECT se je izkazalo, da je spoštovanje pravic zasebnih lastnikov zemljišč ključni element za ohranjanje in izboljšanje povezanosti. Nemogoče je realizirati trajen ekološki kontinuum brez sodelovanja zasebnega in javnega sektorja ter interesnih skupin (temelj pristopa v pilotski regiji ECONNECT je vključevanje deležnikov).

Primer neustreznega pravnega okvira je strategija Avstrijskega narodnega parka (2010). V enem od svojih ciljev navaja: "Nacionalni parki igrajo aktivno vlogo pri nastajanju ekoloških mrež kot sestavni del regionalnega razvoja." (glej: <http://www.nationalparksaustria.at/filemanager/download/71081/>). Vendar pa je pravni okvir za izvajanje tega cilja povezovanja pomanjkljiv. Poleg tega je delitev uradnih pooblastil med državo in posameznimi zveznimi deželami precej nejasna (Mauerhofer, 2010).

Projekt ECONNECT je izvedel analizo in primerjavo pravnih okvirov, ki dajejo prednost ekološkemu povezovanju med članicami alpskih držav. Orodje, ki se je izkazalo kot posebej primerno pri premagovanju pravnih in družbenih ovir, je EZTS – evropsko združenje za teritorialno sodelovanje, nov evropski pravni instrument, ki podpira in pospešuje čezmejno, transnacionalno sodelovanje. EZTS omogoča interesnim skupinam in sodelujočim institucijam, kot tudi regionalnim in lokalnim oblastem, iz različnih držav članic, oblikovanje združenj za sodelovanje znotraj zakonodaje.

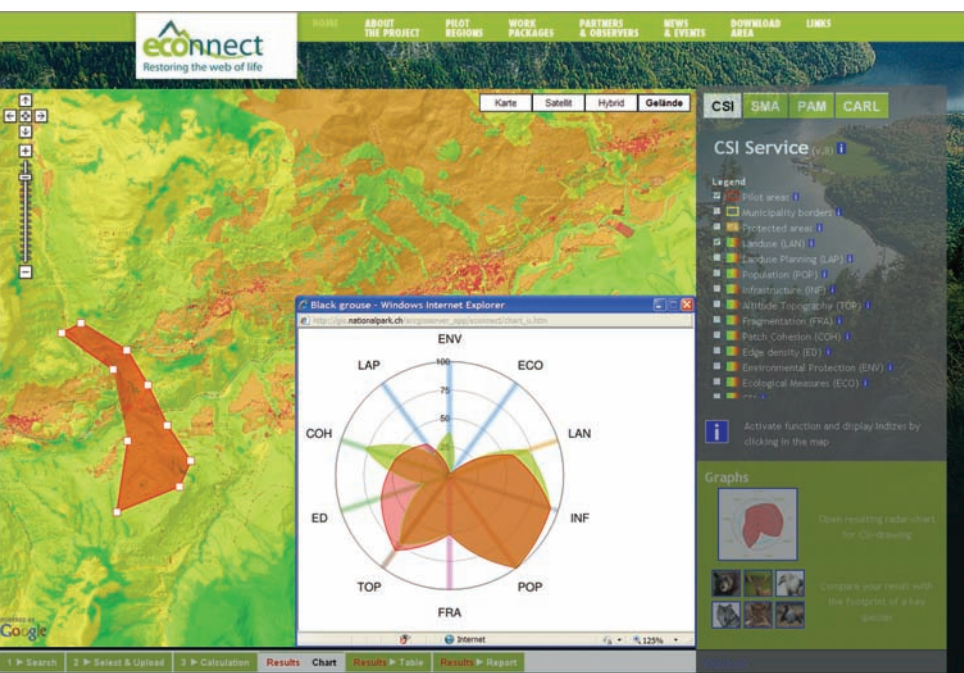
C) Prostorsko načrtovanje je ključni sektor pri ekološkem povezovanju

Osrednja vloga ekološkega povezovanja v procesih prostorskega načrtovanja je slabo razumljena in nepriznana. Vzdrževanje in ohranjanje ekološke povezanosti v krajini, z zavarovanjem večjih in povezanih ozemelj v habitatih, je bistvenega pomena za ohranjanje biotske raznovrstnosti in širitve ekoloških procesov v času globalnih antropogenih sprememb v multi funkcionalni alpski pokrajini. Danes se po vsem alpskem loku prostorsko načrtovanje in izvajanje vodi ločeno brez koordinacije med množico posameznih oblasti in institucij (npr. gozdarstvo, upravljanje voda, promet).

Priporočilo: *Vključite koncept ekološkega povezovanja v vsa orodja prostorskega načrtovanja, na vseh nivojih (lokalnem in mednarodnem), in pri tem uporabite interdisciplinarni pristop*

Doseganje ekološke povezanosti zahteva interdisciplinarno načrtovanje procesov in ukrepov, zato mora princip holističnega prostorskega načrtovanja postati središče ekološkega povezovanja. Proces načrtovanja mora biti integriran v vse pomembne sektorje, vključno s kmetijstvom, turizmom, industrijo, transportom in okoljevarstvom. Ekološka povezanost mora biti vključena v orodja prostorskega načrtovanja na lokalni, regionalni in nacionalni ravni upravljanja in vladnih oblasti. Pri dodeljevanju zadostnih sredstev in zmogljivosti za ohranjanje biotske raznovrstnosti ter skrbi za delovanje ekosistema, mora uspešna vključitev ekološke povezanosti v prostorsko načrtovanje upoštevati družbene, kulturne, pravne, ekonomske in ekološke potrebe.

ECONNECT je razvil vrsto orodij in kazalcev, ki bodo služili boljšemu ozaveščanju in udejanjanju ekološke povezanosti preko multi-sektorskega procesa načrtovanja (npr. JECAMI – računalniško podprt sistem za kartiranje ekoloških ovir in koridorjev, CSI – indeks trajnosti kontinuuma in CARL – analiza povezanosti obrečnih pokrajin).

D) Lokalne oblasti – ključni akterji pri upravljanju zavarovanih območij

Zavarovana območja so ključni element ekoloških omrežij zaradi svoje prostorske vloge in potencialne katalitične funkcije za razvoj in podporo procesa za vzdrževanje in ohranjanje ekološke povezanosti. Zavarovana območja imajo dragocene interdisciplinarne zmogljivosti, znanja in izkušnje, ki so bistvenega pomena za proces, kot na primer sposobnost komuniciranja in specifična ekološka znanja. Poleg tega pa so, glede na različne mednarodne in evropske sporazume ter smernice, dolžna zagotavljati prostorsko in funkcionalno vključevanje zavarovanega območja v svoje okolje (npr. Natura 2000).

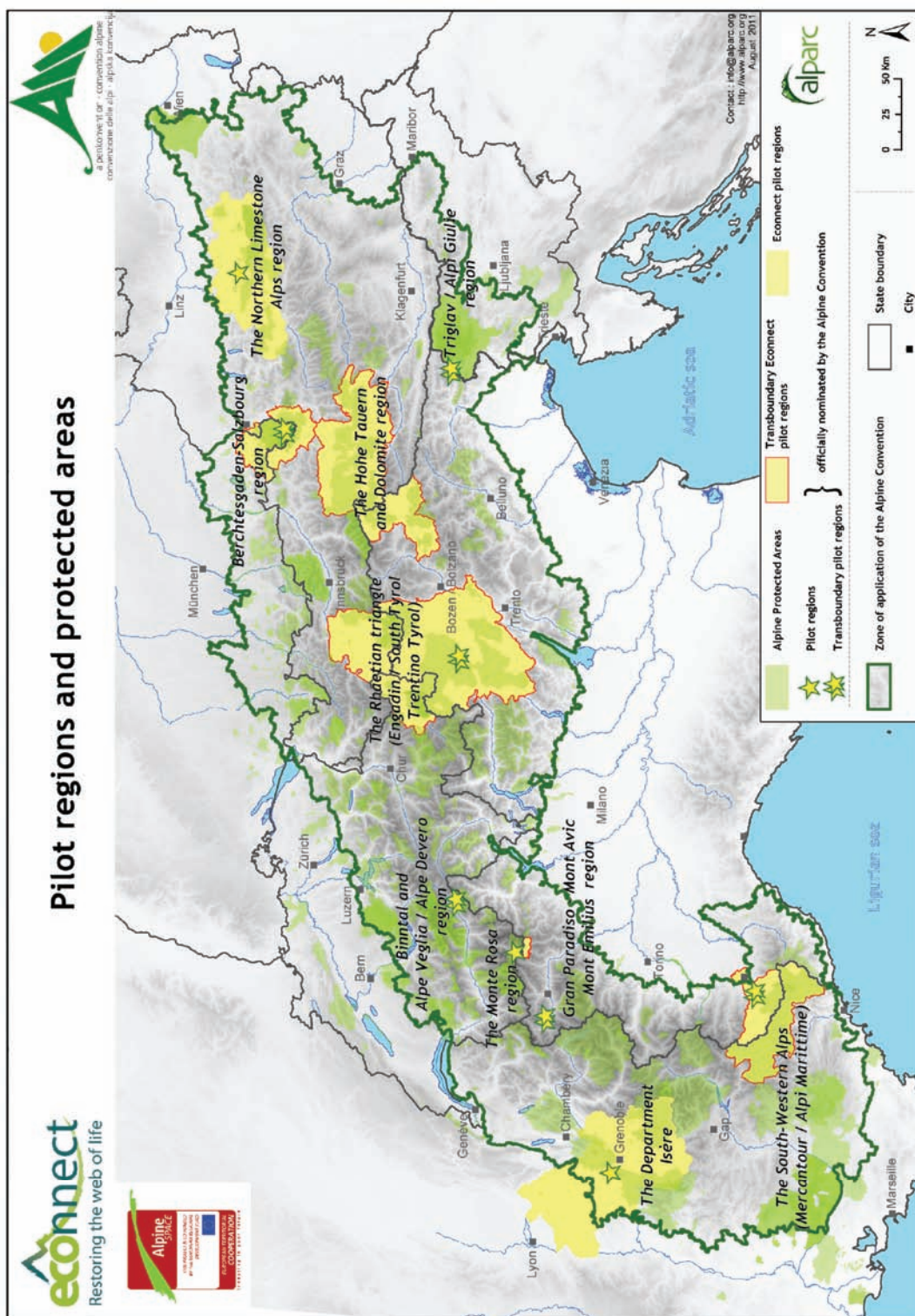
Ne glede na to, pa je ta vloga omejena in je upravljavcem zavarovanih območij zato večkrat zelo težko osnovati in podpirati proces načrtovanja in implementacije tudi zunaj meja zavarovanega območja. Dejstvo je, da upravljavci zavarovanih območij nimajo pristojnosti za odločanje na območjih zunaj uradnih meja zavarovanih območij, čeprav slednje, kot ključne cone, predstavljajo osnovni element ekološkega omrežja določene regije. Upravitelji parkov potrebujejo politično podporo in uradno dovoljenje, da lahko kot ustanovne organizacije aktivno sodelujejo znotraj procesa. Uradno dovoljenje je pomembno predvsem, kadar se zavarovano območje odloči za izvajanje procesa povezovanja na območju Alp kot pilotska regija. Dovoljenje mora potrditi pristojni organ oblasti v skladu s politično ureditvijo posamezne alpske države (federalna ali centralizirana politična ureditev). Za enkrat imajo take uradne pristojnosti večinoma lokalne, regionalne ali nacionalne agencije in ne lokalne oblasti zavarovanega območja. Za zagotavljanje razvoja trajnega ekološkega kontinuuma, pa bi morali lokalne oblasti finančno in kadrovsko okrepiti (glej: zemljevid 1).

Priporočilo: *S promocijo procesa in vključevanjem ustreznih deležnikov, omogočite upraviteljem zavarovanega območja prevzemanje aktivne vloge v lokalnem in regionalnem ekološkem omrežju*

Parki so večinoma preveč omejeni, da bi lahko omogočili popolno delovanje ekosistemov v smislu ohranjanja biotske raznovrstnosti. Alpski parki in naravni rezervati kot taki so tudi premajhni, da bi zaščitili biotsko raznovrstnost, predvsem v času klimatskih sprememb, ko je povečana migracija živali in rastlin poglobitnega pomena za preživetje vrst. Takšne migracije zahtevajo horizontalno in vertikalno povezanost habitatov z najnižjo možno stopnjo fragmentacije.

Upravljavcem zavarovanih območij bi morali omogočiti, da tudi sami aktivno podpirajo delovanje čezmejnih ekoloških procesov. Zato je potrebno, da jim lokalne in regionalne oblasti dodelijo uradna pravna pooblastila za delovanje na področju perifernih con kot tudi na področju celotnega parka. Tesno sodelovanje s pristojnimi upravnimi oblastmi, glede vprašanja ekološke povezanosti, je temeljnega pomena.

Zemljevid 1: Prikaz Alp v skladu z Alpsko konvencijo s pilotskimi regijami ECONNECT, vključno z zavarovanimi območji. Pri intervencijah zunaj svojih teritorijev se morajo upravljalci zavarovanih območij uradno legitimirati kot pospeševalci in partnerji procesa, ki temelji na vključevanju deležnikov in ki vodi v alpski ekološki kontinuum. Z dovoljenjem ALPARC, Guido Plassmann & Stéphane Morel (2011).

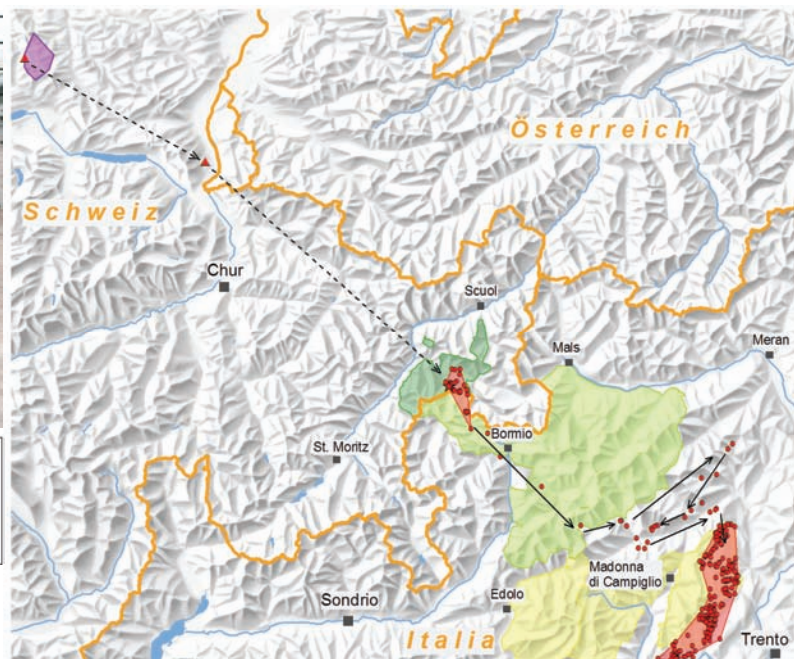
E) Oblikovanje skupnega sistema za upravljanje z geopodatki

Številni, če ne kar vsi, evropski in alpski projekti, potrebujejo dostop do ogromne količine različnih geopodatkov. Mnogokrat so ti podatki že bili zbrani s strani evropskih in nacionalnih iniciativ, raznih projektov in javnih služb, vendar sta dostop do teh podatkov in njihova analiza pogosto zelo otežena.

Zbiranje in obdelava podatkov večinoma poteka s pomočjo javnih investicij, In ko moramo ponovno pridobivati podatke, ki že obstajajo, po nepotrebem zapravljamo denar. Ne samo, da je zbiranje podatkov zelo drago, pri tem lahko pride tudi do kršitve avtorskih pravic, kadar sporazumi o lastništvu podatkov nimajo ustreznih licenc. Geopodatki, potrebni za prostorske analize, so večinoma v lasti regionalnih in nacionalnih oblasti in so tako javni podatki. Njihova ponovna uporaba in tako pridobljene nove informacije, ki lahko pripeljejo do novih odločitev, je v splošno korist. Na tak način namreč znatno zmanjšamo porabo časa in denarja porabljenega za zbiranje in upravljanje podatkov ter na splošno spodbujamo ustvarjanje novih podatkov.

Priporočilo: Podatke, ki so bili zbrani z javnimi investicijami, naredite javno dostopne s pomočjo skupnega sistema upravljanja s podatki na evropskem (vsealpskem) nivoju

ECONNECT je jasno pokazal, da so potrebne in pomembne zbirke podatkov široko razpršene po različnih ustanovah in da je dostop do njih na splošno zelo otežen, izjemno drag ali onemogočen. V različnih regijah in državah alpskega loka so podatki pogosto zbrani in hranjeni v različujočih se formatih in z neuskkljenimi prostorskimi označbami. Pomanjkanje skupnih standardov in metapodatkov situacijo še poslabša. Vse to predstavlja oviro pri ponovni rabi in primerjanju javnih podatkov, kar pa ključnega pomena pri dobrem in učinkovitem načrtovanju čezmejnega ekološkega omrežja. Za rešitev tega problema je potrebno ustvariti skupen sistem upravljanja s podatki s skupnimi standardi, kakovostno presojo, strategijo trajnosti in lahkim dostopom za uporabnike. Sistem mora vsebovati osnovne prostorske podatke, ki se običajno uporabljajo v evropskih projektih pri prostorskem in okoljskem načrtovanju. Podatki morajo biti enostavni za presojo, da se izognemo nepotrebemu zapravljanju denarja in izgubljanja časa in energije. Evropski projekti, ki ustvarjajo take podatke, bi se morali obvezati, da bodo ažurirali bazo podatkov in pri sledila poenotenju in usklajenosti podatkovnih formatov.

Dodatni viri:

AFFOLTER, D., ARINAS ENVIRONMENT AG, HALLER, H.; "The Continuum Suitability Index (CSI) – Technical Report"; 2011. *unpublished*

BOU- VINALS, A., FÜREDER, L., WEINLÄNDER, M.; "CARL - Connectivity Analysis of Riverine Landscapes"; 2011. *unpublished*

EGTC (European Grouping of Territorial Cooperation),
http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/gect/index_en.htm

ECONNECT Project, <http://www.econnectproject.eu/cms/>

ECOLOGICAL CONTINUUM INITIATIVE; Glossary; resource document; 2008.

FEDERAL MINISTRY OF AGRICULTURE, FORESTRY, ENVIRONMENT AND WATER MANAGEMENT, DEPARTMENT OF SUSTAINABILITY AND RURAL AREAS; "Austrian National Park Strategy"; 2010, Vienna;
<http://www.nationalparksaustria.at/filemanager/download/71081/>.

HALLER, R.; "Freier Durchgang für Tiere und Pflanzen in den Alpen"; ArcAktuell 2, 2011; p 32-33.

HALLER, H.; "Ein Jungluchs auf Reisen"; Cratschla 2/2009: p 4-13.

JECAMI (Joint Ecological Continuum Analyses and Mapping Initiative); Haller, R.; Arinas; 2011. http://gis.nationalpark.ch/arcgisserver_app/econnect/jecami.htm

MAUERHOFER, V.; „Zusammenfassung der tabellarischen Analyse "Rechtsinstrumente für ein alpenweites ökologisches Netzwerk""; 2010; ECONNECT Project.

PERMANENT SECRETARIAT OF THE ALPINE CONVENTION; "Alpine Convention"; 1995, Bolzano (Italy).

RECUERDA, M. A. "Risk and Reason in the European Union Law"; European Food and Feed Law Review 5; 2006.

SARUKHÀN, J., WHYTE, A.; "Millennium ecosystem assessment - document 293"; 2005, Washington, Covelo London.

TAYLOR, P.D., FAHRIG, L., HENEIN, K., MERRIAM, G., 1993. Connectivity is a vital element of landscape structure. *Oikos*, 68: 571-573.

TEEB ('The Economics of Ecosystem and Biodiversity'); <http://www.teebweb.org/>

UNITED NATIONS; "Convention on Biodiversity - CBD"; 1992, New York (USA).

Fotografije:

Angelika Abderhalden (na strani 6, 7)

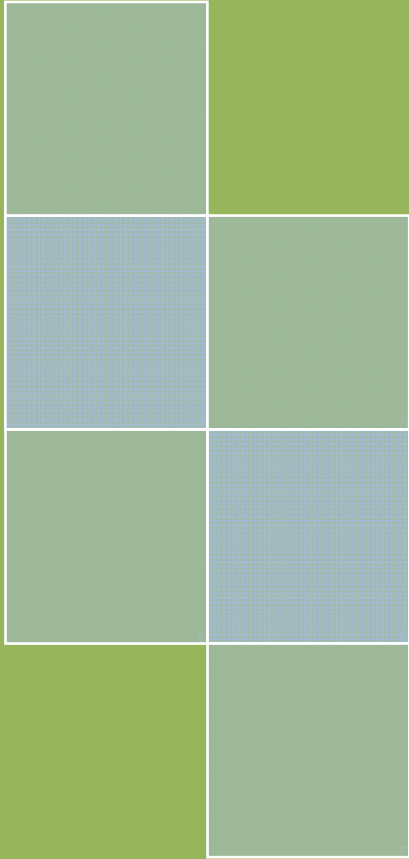
Leopold Füreder (na strani 1, 3, 4)

Ruedi Haller (na strani 8, 9)

Heinrich Haller (na strani 11)

www.econnectproject.eu